

Kampen mot tobakken

Norske tannleger kan godt bruke mer tid på tobakksforebygging, viser en undersøkelse som presenteres gjennom en fagartikkel i dette nummer av Tidende. Lederen av Avdeling tobakk i Sosial- og helsedirektoratet, Kari Huseby, trenger en hær av folk som bidrar til at andre slutter å røyke, eller aller helst lar være å begynne. I den sammenheng er tannlegene som vernepliktige å regne. Også når det gjelder forebygging av skader som følge av snusbruk vil tannlegene måtte regne med å spille en vesentlig rolle.

– Hvorfor er det viktig at tannleger bruker tid og krefter på å snakke med pasienter om røyking, Kari Huseby?

– Folk som røyker vil veldig ofte veldig gjerne slutte. Men de har også glede av røykingen, selv om de vet at det er farlig. De er motiverte for å slutte, men ambivalente, og de trenger hjelp. Vi i Sosial- og helsedirektoratet har akkurat gjennomført en kampanje i mediene. Den kan røykerne velge å bla forbi eller slå av. Men hvis tannlegen tar opp dette direkte med pasienten, så er han eller hun nødt til å høre på det, og ta det alvorlig. Akkurat dette tror jeg flere av røykerne ønsker også. Det er i hvert fall den erfaringen vi har med Røyketelefonen, at folk ønsker å snakke om dette med å slutte å røyke. Det er mange som er fortvilet over at de ikke har klart det, og de er takknemlige for å få hjelp.

Dessuten tror jeg at mange mennesker mangler kunnskap om tobakkens skadevirkninger på slimhinner og sammenheng med periodontitt og tannløsning. Dette tror jeg kanskje særlig unge mennesker vil være lydhøre for. De vil så gjerne være pene. Her vil også tannpleierne spille en viktig rolle. De bør ta opp dette med tannhelse og munnhygiene helt fra starten av når de møter barn og unge. Jeg tror det er smart å begynne tidlig, for å øke bevisstheten.

En annen ting er at det finnes en del grupper som det er vanskelig å nå annet

Avdelingsdirektør i Avdeling tobakk i Sosial- og helsedirektoratet, Kari Huseby, trenger tannlegene med på laget i kampen mot tobakken.

enn ved personlig kommunikasjon. Dette kan være folk som leser lite, eller som har mangelfulle norskkunnskaper. Selv om vi har utarbeidet en del materiell på andre språk, er det ikke nok i forhold til behovene som finnes. Vi ser også at det er ulikheter i befolkningen når det gjelder helse generelt, og at mange har et sammensatt problem med lite mosjon, fet mat og røy-

king. En slik livsstil gjør en utsatt for en rekke sykdommer og plager, og helsepersonell får et ekstra ansvar for å være oppmerksom på disse og gi direkte informasjon.

Tannlegen er gjerne en person man har tillit til, som oftest en man har valgt selv og som man har en langvarig relasjon til. Det setter tannlegen i en god posisjon

i forhold til å snakke om røyking og tobakksavvenning med sine pasienter.

– Det viser seg at tannlegene er redde for å virke moraliserende når de tar opp dette med røyking, hva har du å si til det?

– Ja, dette kjenner vi til, og det gjelder alt helsepersonell. Mange føler at de nærmer seg en grense eller et privat område når det kommer til å snakke om folks bruk av tobakk. Men, som sagt; jeg tror at det er mange som vil bli glade for at tannlegen tar det opp med dem. Men det er også viktig at tannlegene har kunnskaper om emnet, så de virker trygge i sin rolle, og tar det opp på en måte som ikke virker moraliserende, gir dårlig samvittighet eller tar motet fra folk. Målet er å gi informasjon, hjelp, støtte og oppmuntring.

– Hva gjør Sosial- og helsedirektoratet i forhold til å hjelpe helsepersonell med å føle seg vel i rollen som tobakksforebygger?

– Vi har blant annet arrangert en rekke kurs for helsepersonell gjennom en del år. Der har også tannlegene vært invitert til å delta, og det har vært arrangert egne kurs for tannleger. Men noen av disse er blitt avlyst på grunn av manglende deltakelse. Det forteller oss at vi må legge opp kursene på en annen måte. Det vil vi gjøre i samarbeid med tannlegene, gjennom Tannlegeforeningen. Vi har vært med på å støtte den undersøkelsen som nå er gjort blant tannleger og tannpleiere, og vil bruke resultatene derfra til å skreddersy kursopplegg. Vi trenger hjelp av tannlegene i vårt arbeid mot tobakkskader og er glade for det gode samarbeidet vi har. Det vi ellers gjør er å være med på å utvikle materiell. Sist høst sendte vi ut plakater og visittkort til venteværelsene, til medlemmer av både Tannlegeforeningen, Legeforeningen og Sykepleierforeningen. Visittkortene inneholdt informasjon om hvor og hvordan man kan få hjelp til røykeslutt, der alt fra apoteker til Røyketelefonen, ulike kurs og helsepersonell var nevnt. Mens det på plakaten sto noe om et ønske om å være røykfri neste gang man satt på venteværelset, og at dette var noe man kunne ta opp allerede ved dette besøket. For det er veldig fint hvis pasientene også spør etter hjelp. Vårt ønske er at pasientene skal bli bevisste på at det er hjelp å få av alle typer helsepersonell, og at de forventer å få svar på spørsmål om tobakk og tobakksavvenning.

– Vi har sett at bruken av snus øker, hva tenker dere at tannlegenes rolle kan være i den sammenhengen?

– Ja, vi ser at snusforbruket øker i Norge. Og særlig blant folk med god utdanning i Oslo. Folk begynner også å snuse tidligere enn før. Forskerne er ikke enige om konsekvensene, og det er også internasjonal uenighet om snus er en god vei ut av røykingen. Vi trenger oppdatert kunnskap, og vi håper å få gjort undersøkelser her i landet. Vi vil også så snart som mulig utvikle nytt materiell rettet mot ungdom, nå som EU har bestemt at man kan fjerne merkingen om kreftfare og Swedish Match har sagt at de skal erobre det norske markedet. For vi synes det er viktig å gi befolkningen informasjon om at snus langt på vei inneholder de samme stoffene som røyketobakk, blant annet nitrosaminer som kan være kreftfremkallende. Vi vet også at snus kan ha stor innvirkning i forhold til tannløsning og diabetes og ikke minst at det er sterkt avhengighetsskapende. Dette med snus er det viktig å ha et samarbeid med tannlegene om, for selv om det ikke er funnet mange tilfeller av kreft hos folk som snuser, så er det ofte konstatert endringer i slimhinnene og forstadier til kreft. Og dette er det tannlegene som oppdager først. Det som antagelig skjer er at folk blir redde og slutter å snuse, og dermed blir de ikke registrert som snusere når kreft eventuelt blir konstatert. Dermed blir statistikken litt uklare. Vi vil gjerne i dialog med tannlegene om hvordan dette kan gripes an. På 50-tallet trodde man heller ikke at røyking var farlig – så når det gjelder snus vil vi ikke la det gå så lang tid før vi vet noe og eventuelt gjør noe med det.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Mest tannteknikk

Flest tannleger

Kvalitet	•
Service	•
Pris	•

ARTINORWAY
Postboks 2031 Grünerløkka
0505 Oslo

Telefon 22 38 00 90
Telefax 22 37 24 86
postmaster@artinorway.no
www.artinorway.no

800 400 85
RØYKETELEFONEN